ISTANBUL TECHNICAL UNIVERSITY COMPUTER AND INFORMATICS FACULTY COMPUTER ENGINEERING

BLG438E DIGITAL SIGNAL PROCESSING LABORATORY

DENEY - 1

Merve Cansu KÖSEOĞLU 150120704

Mehmet AYSEVİNÇ 150110705

INSTRUCTOR: ASSOC. PROF. Berk ÜSTÜNDAĞ RES. ASST. Hasan ÜNLÜ

Deneyin Amacı

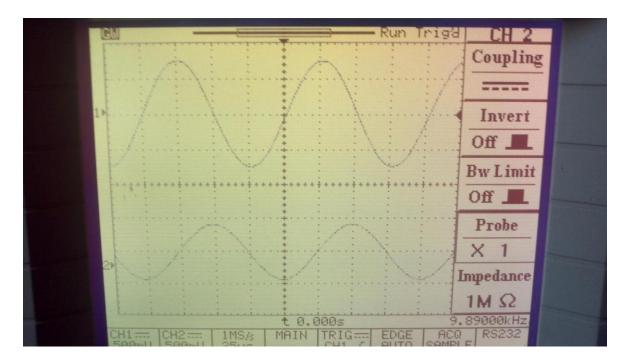
Deney sinyallerin analog-sayısal ve sayısal-analog dönüştürülmesini inceleme amaçlı yapılmıştır. Hazır kod üzerinde çeşitli matematiksel işlemlerle değişimler gözlemlenmiş, ayrıca örnekleme sayısının ve kuantalama hatasının işaret üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Deneylerin Sonuçları

Deney 1.1

Deneyde ADSP-BF533 EZ-KIT kartı kullanıldı. İşaret üreticinden 10 kHz lik frekansta sinüs işareti üretildi ve bu işaret kartın analog girişine verildi. İlk olarak işaret üretecinden gelen giriş işareti osiloskop ile incelendi. Daha sonra Audio Codec Talkthrough - TDM (C) kodlarında bir takım eklemeler yapılarak sinüs çıkış işaretindeki değişimler osiloskop yardımıyla gözlemlendi. Kodlarda yapılan değişikler frekansın değişimine neden olmuştur. Giriş ve çıkış sinus işaret grafikleri aşağıda verilmiştir.

Projeyi ilk çalıştırdığımızda görülen giriş ve çıkış sinüs grafikleri aşağıdaki gibidir.

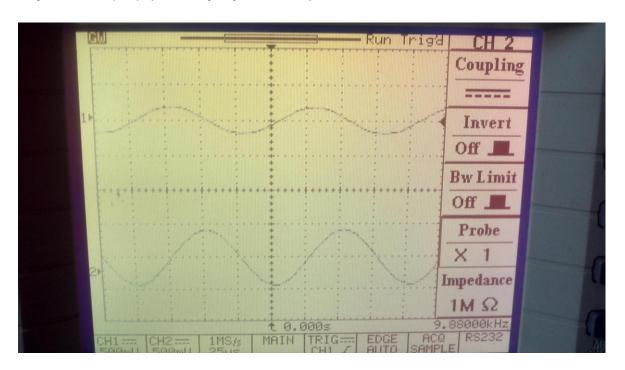

Daha sonra "Process_data.c" kaynak dosyasındaki kodda sinüs giriş frekansını yarıya indirmek için yapılan değişiklik aşağıda verilmiştir.

2.sıradaki değişkeni kullanmamızın sebebi kiti o porta bağladığımızdan kaynaklanmaktadır. Diğer değişkenleri denediğimizde outputta herhangi bir değişim gözlenmediğinden 2.sıradaki değişkenin uyguladığımız port olduğunu anladık.

```
void Process_Data(void){
    iChannel0LeftOut = iChannel0LeftIn;
    iChannel0RightOut = (iChannel0RightIn)/2;
    iChannel1LeftOut = iChannel1LeftIn;
    iChannel1RightOut = iChannel1RightIn;
}
```

Böylece sinüs çıkış işareti de yarıya indirilmiş oldu.

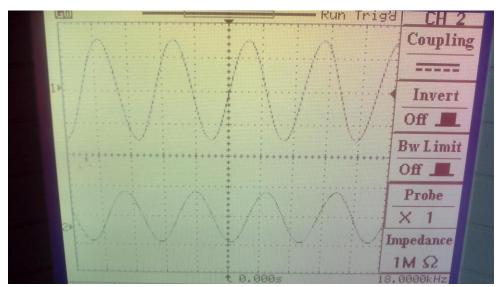

Alt kısımdaki görüntü input, üstteki ise outputtur.

Sinüs çıkış işaretini 2 katına çıkarmak için kodda yapılan ayarlama aşağıda verilmiştir.

```
void Process_Data(void){
    iChannel0LeftOut = iChannel0LeftIn;
    iChannel0RightOut = 2*iChannel0RightIn;
    iChannel1LeftOut = iChannel1LeftIn;
    iChannel1RightOut = iChannel1RightIn; }
```

Osiloskopta görülen değişimler gözlemlenmiştir.

Alt kısımdaki görüntü input, üstteki ise outputtur.

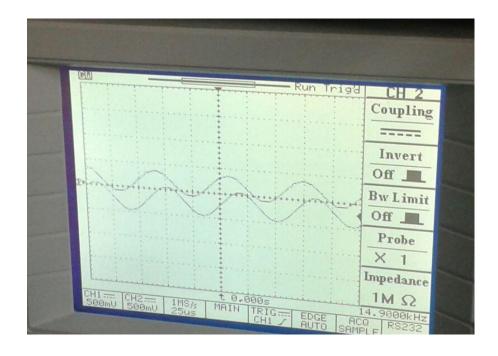
Deney 1.2

}

Bu deneyin amacı sinyale DC bileşen eklemedir. Deneyde sinyale offset değeri ekleyerek öteleme yapmaktayız. Pek çok kit çalışmadığından karşılaşılan sorunlar nedeniyle deney sadece tek bir masada yapılabilmiştir. Deney sonuçları ve sinyal görüntüleri benzerlik göstermektedir.

Bu işlemi yapmak için 0-16 bit aralığında kuantalama yapıldı. 16 bitlik bir değer sinyale eklenerek sinyalde kayma oluşturuldu. Kod aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

```
void Process_Data(void){
    iChannel0LeftOut = iChannel0LeftIn;
    iChannel0RightOut = iChannel0RightIn + 0x1fffffff;
    iChannel1LeftOut = iChannel1LeftIn;
    iChannel1RightOut = iChannel1RightIn;
```


Shannon Örnekleme Teoremi

Shanon örneklemesine göre bir sinyal, maksimum frekanslı bileşenin frekansının 2 katından daha büyük bir frekansla örneklenmelidir. Bu durumu aşağıdaki gösterimle ifade edebiliriz.

$$fs > 2 fs_{max}$$

Sinyallerdeki bozulmaların pek çok sebebi bulunmaktadır. Bunlara gürültü, analogsayısal işaretleme arasındaki geçiş sırasında veri kaybı ve iletim ortamında yayılan sinyalin yüksek frekans bileşenlerinin alçak frekans bileşenlerine göre daha fazla zayıflaması olarak örnek verilebilir.

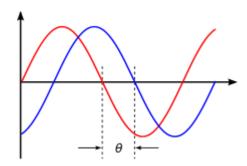
Faz Gecikmesi

Faz gecikmesi aşağıdaki eşitlikle gösterilmektedir:

$$T_{\mathit{FAZ}}(\omega) = -\frac{\angle H(\omega)}{\omega}$$

Gerçek hayatta $t0 = -\angle H(\omega) / \omega$ büyüklüklerinin sabit olma şartı her zaman sağlanamaz. Bu sebeple faz ve genlik açısından sinyale ait sinüzoidal bileşenlerde bozukluklar ortaya çıkar. Bu bozulmaların sebepleri teknik donanımdan yada çevresel etmenlerden dolayı olabilir. Bu

bozulmalar, sinyalin olması gereken zamandan daha sonra oluşmasına sebep olur ve dalga boyunda kayma yaratır. Faz gecikmesi genlikle alakalı değildir. Genlikle alakalı olan grup gecikmesi olarak adlandırılır. Faz gecikmesi zaman gecikmesi ile aynı kabul edilebilir, birimi zamandır. Aşağıda faz farkı olan iki sinüzoidal dalga gösterilmiştir, kırmızı olan maviye göre kadar faz gecikmesine sahiptir denilebilir.

Kuantalama Hatası

Kuantalama, büyük kümedeki giriş değerlerini, küçük küme içine eşleme sürecidir. Bir başka değişle örneklenmiş işaret değerlerinin önceden belirlenmiş sınırlı sayıdaki seviyeden en yakın olana yuvarlanmasıdır. Kuantlama yuvarlamalarda meydana gelecek olan hatalarda kuantlama hatasını vermektedir.

Kuantalama hatası sonucunda bilgi kaybı meydana gelmektedir. Kuantalanmış örnek işaret, mesaj işaretinin yaklaşık bir değeri olduğundan bir bozulma söz konusudur. Bu bozulma kuantlama gürültüsünü meydana getirmektedir. Bu gürültüyü azaltmak için kuantalama dilim sayısı arttırılabilir. Bunun karşılık bir örneği belirlemek için kullanılması gerekli bit sayısı da artacaktır.

Deney için Kesme Kullanımı

Fonksiyon üreticisinden gelen veriler bir frame boyu kadar olduktan sonra kesme uygulanıyor. Bunun nedeni yeni gelen verilerin sisteme alınmasının önlenmesidir. Bu sayede bilgi karmaşıklığı ve zaman kaybı önlenir. Eğer kesme olmazsa kit yeni gelen verileri almaya çalışacak böylece zaman kaybı meydana gelecektir. ADSP-BF533 EZ-KIT kartı daha sonra kesme sonrası aldığı verileri işlemek için Process_Data() fonksiyonunu çağıracaktır. Daha sonra işlenen çıktı verileri uygun portların bufferlarına yüklenecektir.